kraljevino češke, ampak bi uprav rušila to edinstvo. Zatoraj gotovo ni nobenemu češkemu poslancu, ki bode ob tretjem branji glasoval za ta zakon, očitati, da dela v kvaro enakopravnosti češkega naroda in v škodo edinstva kraljevine češke.

Vsi podpisani poslanci pa priznavajo, da je reforma volilnega reda, ki je zagotovljena v Dunajskih dogovorih in v kateri je bila vlada najdoločneje izjavila, da bode dotični zakonski načrt prav kmalu predložila, v tesni notranji zvezi z zakonom o ustanovitvi narodnih kurij in z zakonom o razdelitvi posestnikov volilcev iz nefidejkomisnega velikega posestva v več volilnih skupin ter da mora reforma volilnega reda prej biti znana, da bode jasno, da so v dosedanjem volilnem redu nahajajoče se nepravičnosti do češkega naroda popravljene.

Zategadelj izjavljamo, da si bodemo prizadevali, da vzmore to naše prepričanje o tesni zvezi omenjenih treh zakonov, katerim treba v sklep takozvane kvalifikovane večine, ter da bodemo ob dotični deželnozborski razpravi stavili in podpirali predloge, na to mereče, da zadobodo vsi trije gori navedeni zakoni ob enem in skupaj vred veljavnost.

Kratkočasno berilo.

Iz kmetov v mesto.

(Slika iz življenja naših dni.)

I.

„Napredek“ je geslo naših dni; vse hoče, in misli, da mora hiteti s časom naprej. Kako žalostno pa se mnogokrat tako hrepenenje skonča, uči naj zlasti naš mladi ženski spol naslednja dogodba.

Jerica je bila hči ubožnih, pa poštenih kmetskih gostaških starišev, kateri niso zamudili, svoje hčerke po mogočnosti pošteno odrediti. Ko je odrastla šoli, dali so jo k dobrem kmetskim ljudem v službo. Privadila in naučila se je zgodaj vseh del, ki so potrebna za dekle v kmetskej hiši, in služila si pošteno svoj kruh. Dobrih služb bi bila imela, kakor pravi pregovor, „deset na en prst.“ —

Več njenih mladinskih tovaršic šlo je bilo v mesto v službo. A kolika je bila razlika med njimi in Jerico, kadar so prihajale od časa do časa v „gostje“ domu. Potaknile so se bile ene v službe pri gospodi, druge celo kot delavke v tovarne, in prihajale domu pravcate „frajlice.“ Gosposka obleka je kar šumela na njih, pri tem, ko je bila Jerica, kakor so jo one dražile, še vedno „kmetski štór.“ Tacih očitanj Jerica ni mogla prenašati. Tudi njo je poslednjič zvabilo v mesto, vkljub silnemu odgovarjanji skrbnih starišev in tudi gospodinje, pri kateri je bila že dalj časa v službi, in katera jo je imela rada kakor domača hči. —

Jerica je prišla v mestu v službo k dobrim, bogoljubnim in zelo premožnim ljudem. Dolgo, — kakih par let je šlo vse prav in pošteno; le eno napako je imela: svojih mladinskih, pa že vseh spridenih tovaršic se ni zamogla otresti. Preveč rada jih je posnemala v nečimerni obleki, o prostih urah zahajala, kolikor je bilo le moč, v njihovo družbo, in ker so imele, kakor pravimo že vsaka svojega fanta, mislila je revica, da tudi ona ne more in ne sme biti brez njega, tim bolj, ker so jo tovaršice vedno zarad tega zbadale ter pitale jo s psovko „trcjanka.“ A to je bil pričetek njene nesreče in pogube. Zagledala se je v mestnega rojaka, ki je bil po zunajnosti res lepe postave, zal in brhek, po znotranjem pa izpriden skoz iz skoz, pravi izvržek človeštva vkljub prijetno donečega imena Cenček ali Cenko.

Neko nedeljo popoludne sprehajata se po prostranem drevoredu blizu mesta. V gnječi med sprehajalci bliz u nju poskusil je bil neki dolgoprstnež zmakniti priletnemu gospodu žepno uro, a slabo se mu je bil sponesel njegovi grabežni posel. Blizu ondi na oprezi nahajajoči se redar prihitel je na klic napadenega sprehajalca, zgrabi lopova z krepkima rokama ter odvede v zapor. Cenček se spozabi in reče zaničljivo: „Gumpec! nevkretni! — ta slabo ume svoj posel: jaz bi bil to bolje izpeljal.“ — „Kaj? — Ti?“ — zavpraša ga strmeče osupnjena Jerica. Cenko zarudi v lica, in skoraj da se raztogoti, ko mu deklica pazljivo gleda v obraz. En čas molče gresta dalje; a Jeričino notranje ni mirovalo. Vsedeta se na bližnjo klop. Tiščala in tiščala je deklica v njenega častilca tako dolgo, da si on vzame pogum, in videzno stavlja v to še nekak ponos, ko ji našteje celo vrsto z največjo predrznostjo zvršenih tatvin. Jerici strah in groza zapreta besedo. Kot nema posluša Cenčekove zločine, poslednjič britko zajoče, šine kvišku, in pobegne tako naglih korakov, da je za njo leteči Cenko ni zamogel dohiteti. —

II.

Strahovita je bila za Jerico naslednja noč. Na milijone sklepov storila je, nikdar več ne spregovoriti besede s takim zločincom. Pa, kaj? dekliški obet' malo verjet'

Cenček je delal pri zidarjih blizu ondi, kamor je hodila Jerica na vodnjak po vodo. Ondi sta se mnogokrat že snidila, kakor po naključji, da sta si šepnila v naglici kako besedo ali nasprotno vabilo in naročilo za kaki skrivni shod. Tudi ta dan jo zviti Cenko ondi pričaka, satansko dobrikaje in prilizovaje se ji. Ko ga vgleda in hlinjenje začuje, so bili zdajci tudi pozabljeni milijoni trdnih sklepov pretekle noči. Skrivaj mu zašepeta: „Ves hudoben si; pa, — preveč te imam rada. Odpuščeno naj ti bo! —

(Dalje prih.)

Naši dopisi.

Iz Železnikov, 23. januvarija. *(Nasledki hude zime. Nesreča.)* Akoravno do danes skoraj ni minul dan, da bi se nam več ali manj ne bil ponujal novi sneg, je pa

bolgarske premnogi izseljenci. F. Milanovič, ki je umrl 1870. l., poklonil je svojemu mestu Sistovu za šole 800.000 pijastrov, to je nekaj čez 80.000 zlatov.

(Dalje prihodnjič.)

Kratkočasno berilo.

Iz kmetov v mesto.

(Slika iz življenja naših dni.)

(Dalje.)

III.

Od tistega dne se je Cenček ves predrugačil. Misliti vsaj bi bilo, da ga bo slepa naklonjenost in odpuščanje Jeričino poboljšalo. Pa,! — ravno nasprotno bilo je. Odkar je vedel, da ona njegovo preteklost pozna, pa ga vendar le ljubi, zdel se celo sam sebi ni več tako hudoben, kakor je v resnici bil. Svojih zločinov se tudi nikdar ni kesal. Vedel je sicer, da mnogi premožni ljudje tatove črtijo kot gada; — da je gospoda, pri kateri je Jerica služila, ravno tacega mnenja; znano pa mu je bilo tudi, kako imovita da je, in da je ondi bogastva in premoženja v obilici in kar na kupe. Zraven je imela tudi Jerica sama že nekaj prihranjega, he! he! kaj je maral! Kradel res ni več, a to ne toliko zarad tega, da bi ljubice ne žalil, marveč iz uzroka, ker je vedel, da ga policija dobro pozna, ter zasleduje pri vsem njegovem početji. Namesto tatvine pa je stopila pri njemu druga strast zopet na površje. Nekdaj je bil namreč močno vdan pijanosti, en čas je bil to nekoliko opustil, a zdaj vdal se je zopet pijači. Z tem postalo mu je pa tudi delo zoperno. Silil se je sicer še vedno v to, a le toliko, da bi z tem slepil policijo. Ker pa za lenuhe nikjer ne marajo; ker mu je šlo delo tudi vedno slabeje izpod rok, večkrat je celo izostal, toraj je bil poslednjič poslovljen, ali bolje: zapoden. Zdaj je prišel popolnoma ubogi Jerici na glavo Polagoma ji je izpulil ves prihranjeni denar. Da bi ga odvračala vsaj od tatvine, si je pritrgovala od lastnih ust celo potrebni živež, da bi ga podpirala. A kaj je bilo vse to za tako brezvestnega netéka! —

IV.

Necega dne je zahteval Cenko od Jerice zopet denarja. „Za Božji sveti čas! kje ga bom“, mu odvrne; „vse, kar sem imela, sem ti vže izdajala; zdaj celo stradam za te! „Ako denarja nimaš,“ odvrne ji ničvrednež, pa si ga vzemi, saj ga imate dovolj v hiši.“

„Cenko!“ zavpije revica in se straha zgrudi, bleda kot pražna ruta, na tla. „Miruj“, reče ji hladno-krvno; „jaz ne morem krasti, ker mi policija preveč gleda na prste; imeti pa denar moram. Kradi ti za me, če ne, — nikdar več me ne vidiš“.

In — zaslepljena Jerica vdala se je tatvini v domači hiši. Se ve: pri velikih zalogah se to precej dolgo ni opazilo, poslednjič je pa vendar gospa pogrešila zdaj to, zdaj uno reč. Naznanila je to policiji. Na Jerico ni letel nikaki sum; nekaj zato ne, ker so imele mnogokrat tudi druge ženske delo in opravila v hiši, nekaj pa tudi za to, ker ona ni dozdaj nikdar preložila v hiši najmanjše reči, in jo je imela gospa za pošteno, natančno in pravično kot zlato tehtnico. —

Neki tajni redar, ki se je posebno brigal za vse ravno omenjene tatvine, zavohal je bil srčno zvezo med Jerico in Cenčkom. Poslednji je zadnji čas veliko popival po krčmah, zlasti pa po „šnopsarijah.“ Da on sam ne krade, znano je bilo policiji, ker ga je videla za kaki dan delati zdaj tu, zdaj tam. Od kod pa dobiva nenavadno veliko denarja, se je tudi tako rekoč z gotovostjo zamoglo sumiti. A zvit je bil Cenko kot ovnov rog, in skrivati sta znala Jerica in njeni „srček“ zločine, kakor kača noge. Že omenjeni tajni redar zasledoval je Cenčeka večkrat po raznih krčmah, dobrikal se mu in na vse načine kazal se mu prijaznega. Vedel je namreč, da tu bi pomagala le prekanjenost in zvijača. Večkrat bi bil celo rad on kaj plačal za Cenkota, a ta kazal se je z tem celo razžaljenega. Dozdevalo se mu je, z čim ima posel, in kot prekanjeni zločinec vedel je na vsako zvito vprašanje tudi dati zviti odgovor. —

V.

Nekega mrzlega zimskega večera stal je Cenko pred znano „šnopsarijo.“ V izložbi stale so na ogled steklenice z raznobarvnimi najfinejšimi žganimi pijačami. Cenček je ogledoval z neizrečeno slastjo na vabo razpostavljene žlahtne kapljice. Bil je danes lačen, da bi se bilo kmalo vidilo v vanjga, žejen, kakor goba, zraven pa popolnoma brez cvenka, ali kakor pravimo: suh kakor póper. Jerica mu namreč za ta dan ni zamogla preskrbeti nič denarja. Znano pa je, da tak položaj naredi ljudi Cenkove baže čmerne, togotne, — za vsaki zločin sposobne. V tem trenutku vgleda stati poleg sebe nam znanega tajnega redarja, ki je bil namenjen vstopiti v „šnopsarijo“. „No, Cenko! po pasje je nocoj mraz; ali ga spijeva par kozarčkov?“ reče mu. Cenček zaničljivo plune v stran, in dela se, kakor bi hotel iti naprej. „E! — nič ne dé“, reče mu ta hladnokrvno; „ako mi nečeš delati tovaršije, pil ga bom sam“, in z tem vstopi v toplo „botiko“. —

Deželni odbor.

Bloke, v farni občini Bloke na neposredni davek 15 % za občinske potrebščine. 15 % za šolsko zgradbo, 6 % za kidanje snega, 5 % za šolske potrebščine in 5 % za preložitev občinske ceste iz Lahovega do Zavrha; v farni občini Sv. Vid pri Cirknici na neposredni davek 20 % za razširjenje šole, 15 % za občinske potrebščine, 7 % za šolske potrebščine in 5 % za preložitev občinske ceste iz Lahovega do Zavrha; v farni občini sv. Trojica na neposredni davek 20 % za šolsko zgradbo, 20 % za zgradbo ozidja pri pokopališču, 3 % za kidanje snega in 5 % za preložitev občinske ceste iz Lahovega do Zavrha.

Božidar se je odmaknil daleč na drugo stran, a jaz sem sedel pri oknu in gledal okolico. Vele, da je to zoprna okolica, ali meni ni, saj je bolgarska! Res so hiše male, ali meni se zde zanimive radi posebne bolgarske stavbe. Zemlja je, dokler oko nese, valovita, dobro obdelana, njive se vrste z gozdiči, livadami in pašniki, po katerih se pasejo črede. Pred leti se je tu košatila nepregledna hraščina, katero pa so Turki posekali in v Carjigrad zvozili za gradnjo brodov. V štiridesetih letih, ako Bog dade, hočejo se posekani prostori zopet zarasti s sadunosnim drevjem. Bolgarska sela so prav taka, kakoršna so do Ruščuka, in nehote odvračaš oči od pomilovanja.

Na postaji Šejtandžiku so vreli potniki v malo hišo, tudi mi smo stopili za njimi z radovednosti. Grizli so in se davili nad bifteki. Mi smo hoteli boljše jesti, zato smo kupili od nemške strežnice pečeno pišče, sira, kruha in steklenico šomlavca, kolikor gre na tri osebe; dali smo za vse vkup pet frankov. Potem smo hiteli koj nazaj v kupé, ker stražar je že držal zvonec, da pozvoni na odhod. Razgrnili smo novine pa začeli mej smehom in vsakovrstnimi šalami srečno zobati ono mrvico hrane, in jo zalivati iz skupne steklenice. Midva z Božidarom sva se obrisala ob novine, Francozinja pa ob krilo, kakor naše kmetice.

Čim bolje smo se bližali Varni, tem živejše je Francozinja, ki je že več potov tu se vozila, pripovedovala o divoti Bosfora in o množini brodov v Carjemgradu. V misel pa je vzela tudi strahote ob vkrcavanju na parobrod v Varni. Kmalu smo obstali na lepem kolodvoru, a Varne še nismo ugledali.

(Dalje prihodnjič.)

Kratkočasno berilo.

Iz kmetov v mesto.

(Slika iz življenja naših dni.)

(Konec.)

Cenko je res šel nekoliko korakov naprej; — v njegovem osrčji vrelo je, kot stopljena ruda v žarečem plavežu. Pa, — skušnjava je bila preveč velika. Se bom že na kaki način izvil iz kleš, saj je viditi dober človek, djal je sam pri sebi, vrne se nazaj, stopi v „šnopsarijo“, in se hoče vsesti k stranski mizici. Tajni redar ga vabi naj sede k njemu. „Nisem nič kaj pri denarjih“, odvrne plašno Cenček. Ali vohunasti in zviti redar mu priliznjeno odvrne: „E, kaj to! — danes je moj rojstni dan, nenavadno židane volje sem, le brez skrbi ga pij; vse plačam jaz.“ Cenček si ni dal veliko prigovarjati, kozarec za kozarcom prekucne, redar pa mu lukavo nalija. Sicer mu je bilo s pričetka nekako tesno pri srcu, pa bolj ko je pil, bolj je zginjevala otožnost. „Vi ste pa vendar le blaga duša,“ pravi Cenko svojemu navideznemu prijatelju, „pa tudi zali človek, kakor jih ima mesto malo enacih.“ Redar se skrivaj tiho namuzne, potem pa lokavo pravi: „E, Cenko! kaj jaz; — no, pa če ti prav pritrdim, kar praviš, smem pa zraven rečti, da tudi ti se smeš ponašati kot eden najlepših fantov na dalječ okrog. Mislim, da marsikateri deklici si že zblodil možgane, in da sploh moraš imeti pri ženskah ogromno srečo.“ — „Da!“ odvrne Cenko ponosno, „res je tako! Marsikatero sem že speljal na led! V ogenj bi šle za me; — vse storijo za me! — — —“

In preden je pretekla ura, dosegel je tajni redar svoj namen. Cenko vjel se je, in svojo ljubico — izdal.

V.

Naslednje jutro pride redar z poklicom za Jerico, da mora nemudoma na policijo. Prestrašila se je in obledela, a kmalo se zopet osrčila in sledila redarju. Da je izdana, se ji še sanjalo ne bilo, ker jej je Cenko vedno zatrjeval, da zna molčati, kakor grob. Pa, — revica je preveč vrjela in svojemu zapeljivcu zaupala. Dana je bila v zapor in pričela se z njo stroga preiskava.

Opoldan je Cenček, ki je bil prespal to, kar so prejšnji večer govorile njegove pijane usta, skrivaj pričakoval Jerice pri vodnjaku. Pa, — ni je bilo. Ko hoče togoten odhajati, češ: danes me pa bo zopet pustila stradati, stopi k njemu čvrsti redar, — zdajci se mu pridruži še drugi, in odpeljeta tudi njega v zapor. —

Preiskava je bila kmalo dokončana! —

VI.

„Juter bo glavna obravnava“, reče necega večera jetničar Cenkotu; „juter se bosta tedaj z ljubico zopet vidila iz lica v lice, in postavljena si eden druzemu nasprot.“ Cenko kakor od gada pičen šine kvišku, in zakriči. „No! — le umiri se!“ reče hladnokrvno jetničar; — „Jerica je bila dozdaj poštena, v preiskavi je tudi povedala vse po pravici in resnici; več ko dve leti ječe ji bo javaljne prisojeno. To pa je gotovo, da se juter z ljubico zopet vidita.“ — Strašansko razburjenega jetničar zapusti. Jetniki v sosednih zaporih slišali so ga celo noč divjati in besniti po njegovi ječi; — prot jutru je vse vtihnilo. —

Ko ob določeni uri pride jetničar po Cenkota, da bi ga odvedel pred sodbo, najde ga — mrtvega; — na jermenu svojih hlač bil se je obesil. — So ga li gnale v žalostni samomor obupnost, huda vest ali pa strah, nasprot postavljen biti zapeljani deklici, katero je pahnil v toliko sramoto in ječo, kdo ve?

Ljudje pa, ki so Cenkota dobro poznali, djali in govorili so: „Sodnike je prehitil; — če bi bil še kaj časa živil, prišel bi bil tako kot tako gotovo na vislice za katere je bi že zdaj zrel, kakor mehka hruška. Bog bodi milostljiv njegovi grešni duši!“ — L.

Deželni odbor.

V seji dne 31. januvarija t. l. bavil se je deželni odbor z razvrtitvijo učiteljskih služb v plačilne vrste po določilih zakona z dne 29. novembra 1890. l., dež.